

ni končne odločitve, da pa kaže mi- rovna konferenca zadnji čas glede tega vprašanja protičeške tendence. Zastopniki vseh strank so izjavili, da smatra čehoslovaški narod rešitev tešinskega vprašanja v zmislu političkih zahtev za težko krivico in oškodovanja najvažnejših interesov. Odsek je sklenil soglasno, naročiti vladi, da za ministrstvu za zunanje zadeve naloga, v tem primeru mirovne pogodbe ne podpisati, za- kaj čehoslovaški narod take rešitve ne more pripoznati.

Francoska zbornica.

LDU. Versailles, 28. (DunKU.) Francoska poslanska zbornica je v svoji včerajšnji seji nadaljevala raz- pravo o ratifikaciji mirovne pogodbe z Nemčijo. Vsi trije priglasi go- vorniki so nastopili za ratifikacijo. Razprava se danes nadaljuje. Do- slej še ni zbudila v zbornici nobene- ga posebnega zanimanja. Včerajš- nji seji je prisostvovalo samo 150 poslancev.

Bainville o finančni politiki.

LDU. Paris, 28. (Brezlično.) Bainville poudarja v »Action Fran- çaise«, da one države, ki se bodo najprvo rešile padanja vrednosti bankovcev, bodo tudi prve deželne uspeha svoje finančne politike. Ita- lija, je pokazala, da je prišla pot iz te zagate. Bainville hvali načrt italijske vlade, da se razpiše prisilno po- sojilo, in pravi, da more ministrski predsednik Nitti računati z raz- umom in patriotizmom naroda ter da lahko pričakuje dovolj uspe- ha svoje namere. Končno pozivlja francoske strokovnjake, naj tudi oni razmišljajo, ali se ne bi dal uvesti ta način zboljšanja državnih financ tu- di na Francoskem.

VRHOVNI ZAVEZNIŠKI SVET.

LDU. St. Germain, 28. (DunKU.) Kakor poročajo listi, je vrhovni za- vezniški svet danes odobril klav- zule nemškoavstrijske mirovne po- godbe, ki govore o pristaviščih, že- leznica, vodnih cestah, podonavski paroplovbi ter železniške pogodbe med Nemško Avstrijo in novimi na- cionalnimi državami. Sprejet je bil tudi odstavek o organizaciji dela. Tittonija je v tej seji zastopal sena- tor Scialoja. Oleda gospodarice, da je čehoslovaška republika dobila od entente povelje, pustiti svoje meje skozi petnajst let odprte za izvoz premoga v Nemško Avstrijo, nem- škoavstrijska delegacija še ni pre- lela nobenega uradnega obvestila.

LDU. Lyon, 28. (Brezlično.) V petek zjutraj se bo vrhovni svet ba- vil z redakcijo spremnega pisma, čigar besedilo mu je predložil koor- dinacijski odsek in ki bo izročeno nemškoavstrijski mirovni delegaciji obenem z mirovno pogodbo. V četr- tek zjutraj sta zborovali komisiji za nizozemsko-belgijske zadeve in za organizacijo obnove, popoldne na se je sestala k seji komisija za otoč- je Spitzbergov.

Mir z Avstrijo ne bo podpisan pred 10. septembrom.

LDU. Lyon, 29. (Brezlično.) Vrhovni svet je imel včeraj zjutraj kratko sejo, kjer je odobril končno- veljavne gospodarske določbe za nemškoavstrijsko mirovno pogodbo. Razprava se bo nadaljevala danes zjutraj. Kakor trdi »Petit Parisien«, mir z Nemško Avstrijo ne bo podpi- san pred 10. septembrom. Isti list pravi, da se pred podpisom morajo premagati še številne težkoče. Zla- sti groze zapletljivi radi napetosti.

ki vlada med zavezniki in Rumun- jo. Po mnenju navedenega lista ne bo niti Rumunija, niti Srbija spreje- la brez protesta odredbe mirovne pogodbe, ki zahteva od držav, ki so nastale oziroma se povečale na ozemlju bivše monarhije, jamstva v korist narodnim in verskim manj- štnam.

Ameriški senat.

LDU. New York, 28. (Brezlično.) Senatska komisija za zunanje stvari naznanja, da razprava o političnih in teritorijalnih problemov še ni do- končana in da bo trajala še dva tedna. Komisija se bo med drugim bavila tudi z reškimi in irskimi vprašanjem.

Wilson protestira proti izporemem- bam pogodbe.

LDU. Lyon, 29. (Brezlično.) Ka- kor poroča »New York Herald«, bi predsednik Wilson objavil oklic na ameriški narod, kjer bo protestiral proti izporemam mirovne po- godbe, ki jih zahteva senatska komi- sija za zunanje pose, in ki niso nič drugega, kakor politični maneuver, čigar cilj je, onemogočiti izvedbo mirovne pogodbe ter zavleči povrat- tek mira.

ŽELEZNIŠKI DELAVCI V AME- RIKI PRED STAVKO.

LDU. Washington, 28. (DunKU.) Zastopniki delavcev v železniških obratovališčih so obvestili želez- niškega kontrolorja, da ne sprejmejo ureditve svojih zahtev tako, kakor jo je predlagal predsednik Wilson in da bodo takoj glasovali o stavki.

Letalstvo.

LDU. Toronto (Kanada), 28. (DunKU.) Polkovnik kanadske ar- made Barker je zmagal v takozva- nem Derby — poletu Toronto — New York in nazaj. Pri tem mu je desna roka deloma odmrznila. Vo- zil se je v uplenjenem nemškem le- talu tipa Focker.

Boljševiki zavzeli Pskov.

LDU. Berlin, 28. (ČTU.) Tele- graphen-Kompagnie javlja: »Berli- ner Tageblatt« doznava iz Stock- holma, da so boljševiki zopet osvo- jili Pskov. Usoda ruskega oddelka, ki je bil v mestu zajet, ni znana.

Brusilov poveljnik rdeče armade.

LDU. Dunaj, 28. (ČTU.) »Korres- pondenz Rundschau« poroča iz Stockholma: »Ruska Živen« potr- juje senzacionalna vest, da je bil znan ruski general Brusilov. bivši poveljnik ruske armade na lužni fronti, imenovan od sovjetske vlade za generalisima in da je prevzel po- veljništvo rdečih čet v boju proti ukrajinskemu generalu Petljurov. General Brusilov začne že v najkraj- šem času ofenzivo proti Petljurovim četam in bo stremel za tem, da iz- žene ukrajinske čete iz Južne Ru- sije.

POZIV VELIKEMU VEZIRJU.

LDU. Milan, 29. (Brezlično.) Pa- riške brzovjavke poročajo, da je višji francoski komisar prejel izjavo višjega komisarja ameriškega, da je pozval velikega vezirja v imenu predsednika Wilsona, naj takoj pre- preči nadaljnje klanje Armencev, ker bi se sicer Turčiji odrekla suve- renost.

Proč s spominom na zmage.

LDU. Nauen, 28. (Brezlično.) Pruska deželna vlada je poslala vsem vladnim oblastim po deželni odredbo, naj se spominski dan bitke

pri Sedanu več ne praznuje z izve- sanjem zastav, ker to več ne odgo- varja razmeram. Odredba naglaša, da se nemško ljudstvo v tem težkem času ne sme samo varati s spomi- nom na bivše zmage in da mora vse njegovo mišljenje in stremljenje biti posvečeno novi bodočnosti. Izve- sanje zastav na javnih poslopih bi moglo nuditi ljudstvu le povod za spore in nesporazumjenja. Nepo- učeni krogi bi videli v tem demon- stracije za nekdanje ustavne razme- re in bi dvomili nad voljo vlade, da začne novo politiko.

O osnovi in ureditvi jugo- slovanske države.

(Dalje.)

Pred vsem je jasno, da smo Jugo- slovani enoten narod in da mora biti tudi naša država — kolikor raz- mere dopuščajo — enotna, ako hoče biti kos vsem težkim kulturnim, so- cialnim in gospodarskim nalogam, ki jo čakajo.

Enotnost države pa mora biti iz- ražena ne samo v ustavi, ampak pred vsem na kulturnem polju; pre- pričanje, ki je prešinilo Slovence, Srbe in Hrvate, da smo vsi enoten slovanski narod, nam koristi za enotnost države več, nego zakoni.

Za kulturno enotnost naše na- rodnosti, je odločilne važnosti šol- stvo; zato naj bodo vse znanstvene in umetniške institucije, vse visoko- šolstvo in vse srednje šole enotno urejene od skupne države. Tudi glavna načela ljudskega šolstva mo- rajo biti po vsej državi enaka.

Če bodo dijaki v srednjih šolah čitali srbske narodne pesmi in če bo nadomestoval sedanji poduk v dru- gih jezikih, pouk jugoslovanskih je- zikov in kolikor mogoče tudi ru- skega, če se bodo v ljudskih šolah naši otroci učili cirilici, vsaj dokler ne pridemo do prepotrebne enotne pisave, bomo z ozirom na enotnost države dosegli glavno, namreč predpogoj za pravo kulturno zedi- njenje Jugoslovanov.

Slovani, ki nimamo skupnega pi- smenega jezika, se sploh nahajamo približno v položaju, v katerem so se nahajali Nemci, predno jim je Luther ustvaril enotni pismeni jezik. Tudi mi bomo morali misliti na to, da dobimo skupni pismeni jezik, kar bi se po mojih mislih še najlaže in najboljše doseglo, ako bi se uvedel v vseh naših srednjih šolah poduk naj- bolj razvitega in našemu jeziku naj- bolj podobnega slovanskega jezika, to je ruskega jezika. To naj bo le ni- mogrede omenjeno, ker razprava o potrebi in važnosti svetovnega jezi- ka za narod ne spada senikal.

Enotnost države mora biti izra- žena pred vsem v ustavi.

Jugoslovanska država mora po- znati samo enotno državljanstvo, ne državljanstva posameznih delov države. Imejmo le jugoslovanske državljanke, ki izvršujejo svoje držav- ljanske pravice v onem delu države, v katerem prebivajo.

Za razvoj in utrditev državne enotnosti je odločilne važnosti na- čin, kako naj se uredi razmerje med temeljnimi zakonodajstvom in te- meljno upravo države in legislativno in upravno močjo posameznih dežel iz katerih bo skupna država sestav- ljena. To razmerje je na praktičen način uredila ustava severno ame- riških Združenih držav, katera do- ločuje: Ustava skupne zvezne države in vsi na podlagi te ustave od skup- nega zakonodajstva in od nacional- ne, to je skupne vlade, izdani zakoni

in odredbe so in ostanejo tako, ka- kor jih tolmači vrhovno zvezno so- dišče, najvišji zakoni vsake posa- mezne zvezne države, tudi če bi ustava in zakoni kake zvezne države kaj nasprotnega določevali.

Zakon napravljen ustavnim po- tom od skupne države je obvezen in veljaven za vse združene države.

Vsled tega fundamentalnega na- čela ustave Sev.-Ameriške države vlada v tej državi obhudovala vredna harmonija med skupno zve- zno državo in posameznimi združeni- mi državami, ker je zvezna država nad vsemi državami, katere tvori jo zvezno državo in ker imajo te podrejene države le toliko ob- lasti in vladne moči, kolikor jim pre- pušča zvezna država. To načelo bi moralo biti po mojih skromnih misli tudi fundamentalno načelo ustave, katero dobi Jugoslavija, ako bo ista združena država. Vse naj izvira iz skupne države in zakonodajalstvo naj izvršujejo posamezne združene deželne vlade ali uprave le v pre- nešenem oblastnem pooblastiju centralne državne oblasti, katera zamore spremeniti in omejiti veljav- nost in pristojnost njih zakonodajal- stva. Na ta način se bo razvila čim- dalje več enotnost države, po ka- teri je v gotovi meri stremeti.

Če imamo na ta način urejen razmerje med skupno državo in podrejenimi vladami, zamoremo z mirno vestjo prepustiti podrejenim državam tisto samostojnost, katero zahtevajo razmere in potrebe posa- meznih dežel.

Samo ob sebi umevno je, da mo- rajo spadati v področje skupne države Jugoslovanov vse zunanje za- vede, obhovanje z tujimi državami, posebno sklepanje pogodb in miru z tujimi državami, vojaštvo, pomor- ske zadeve, denarne zadeve, carin- ske, trgovinske, obrtniške posebne industrijske, rudarske zadeve; dalje prometne zadeve posebno pošta in železnice, izvenzemski lokalne ceste in lokalne železnice, pravica obdav- čenja v gotovi meri, kazenski in ci- vilni pravni red, kazensko in civilno pravo; izvenzemski družinsko pravo in pravne razmere glede poljedelskih zemljišč. Skupno mora biti, kakor že zgoraj omenjeno, visoko in sred- nje šolstvo ter glavna načela pouka ljudskih šol.

Kakor v severnih Ameriških ze- dinjenih državah, naj bi veljal tudi pri nas tako zvani enumeracijski si- stem: to je, naštejejo naj se vse tiste zadeve, ki spadajo v področje skupne države, ureditev vseh dru- gih razmer pa naj se prepusti posa- meznim deželam, pod zgoraj navede- nim pogojem.

Pri ustanovitvi posameznih ok- krajinskih vlad je seveda upoštevati sedanji historični razvoj, geo- grafične in kulturne razmere posa- meznih delov jugoslovanske države, kar vse ne moremo kratko- malo prezirati, ako hočemo da se javno življenje zdravo razvije.

(Dalje prih.)

Iz naših političnih šol.

Prinašamo spodaj raz- pravo našega sodruha iz Trbovelj, ki pohaja našo ta- mošnjo politično šolo že od njene ustanovitve. Sodrug, ki nam razlaga pomen stro- kovnih organizacij, ima sa- mo nekaj razredov ljudske šole, toda po končanem de- lu v rudniku se vsede v knjigi in čita, zavečajoč se, da brez izobrazbe proletar-

rec nikdar ne bo dosegel svobode. Kaj se lahko do- seže s samoizobrazbo, in to v kratkem času, nam do- kazuje spis iz preprosti delavčevih rok, ki ga do- besedno, ne da bi ničesar spremenili, tu podajamo. Odslej prinesemo še več takih spisov.

Pomen strokovne organizacije.

Socialno - demokratična stran- ka priporoča delavcem vseh narodo- v, da bi se organizirali, to je, zdru- žili v močne skupine, kajti le potom tega sredstva, bo proletarijat uspe- šno kljuoval izkoriščanju kapital- stičnega razreda. Zatorej moramo na vsi moč krepiti organizacijo, da jo čimbolj izpopolnimo, kajti le z močjo združenih vrst se delavstvo lahko ubrani podjetniškega izkoriš- čanja. Delavstvo, organizirano v strokovnih organizacijah je prisilje- leno poseči v gospodarski boj, v katerem so najostreje izražena na- sprotna med kapitalom in delom, podjetnikom in delavcem. V takih bojih prihaja delavstvo boljbolj do spoznanja, da je navezano le nase, na svojo lastno moč, ter da se mo- rajo vsi delavci organizirati, ako hočejo, da bo borba proti združenim podjetnikom uspešna.

Na kakšen način in v kakšnem obsegu lahko delavstvo, združeno v strokovnih organizacijah brani svoje interese v današnji razredni državi, nam dokazujejo boji za boljše me- zde, ki se pogostoma končajo ugod- no. Če bi ne bilo strokovnih organi- zacij, tedaj bi država in kapitalisti izkoriščali in tlačili delavstvo še bolj, kakor ga že.

Vsak klic, vsaka prošnja ali za- hteva posameznega delavca po go- spodarskem izboljšanju, bi bila brez tega bojnega sredstva brezuspešna. Podjetnik je trd, neizprosno, ne o- zna drugčega kot samo svoj »Jaz«, ne vidi v svojem delavcu sočloveka, smatra ga za nekaj nižjega, njemu podložnega, s katerim meni, da lahko dela kakor se mu poljubi. In žal, da se je v premožnih in- dustrijskih krajih tako dogajalo še do zadnjega časa; to pa zategadelj, ker ni imelo delavstvo toliko zavedno- sti, da bi se strnilo v lastno močno organizacijo.

Ako pride poedinec k podjetniku prositi za izboljšanje mezd, ga ta kratkoma in brezobzirno odpravi. Če je pa prosilec le preveč pred- zen in nadležen, napravi podjetnik prav kratek proces, odpove mu de- lo. Kaj se pa delodajalcu pozna, ako par delavcev odpusti iz službe? Še prav zadovoljen si mane roke, ker je s tem delanjem vstrašil tudi druge, ki se vsled tega ne bodo drznili ga nadlegovati.

Malo drugačno lice bi imela stvar, ako bi delavci dotičnega pod- letja vsi naenkrat, združeni, zahte- vali boljše plače. Ali naj podjetnik vse odpusti? Ne! Ako hoče, da ne bode trpelo podjetje in da se najce- nejše reši iz zadrege, mora pač ugo- diti zahtevam delavcev.

V slučaju pa, da se podjetnik no- če ozirati na zahteve delavske ma- se, je ta prisiljena, da se poprime še drugega bojnega sredstva, nam- reč — stavke. Toda, če je podjetni- ška trma velika, mora pamet in zdrava delavska organizacija raču- nati tudi s tem, kako dolgo to lahko finančno zdržala, kajti tudi tu je denar v prvi vrsti potreben, da se lahko odporne bednim družinam v slučaju stavke.

Pepel: Meni je vse eno. Če dim, pa dim...

Luka: Čudak! In samega sebe ubijaš! Bubnov: Kaj pa mljeta? Ne raz- umem... Kakšne resnice ti je treba, Vaska? In zakaj? Resnico o sebi veš... in vsi jo vemo...

Pepel: Počakaj, ne lajaj! On mi naj pove... slišiš, očka: Je Bog? (Luka se smehlja in molči).

Pepel: No? Je? Govori! Luka (neglasno): Če verjameš — je, če ne verjameš — ga ni. Kar veruješ, to je... (Pepel molči in zre začudeno in uporno v starca).

Bubnov: Grem — čaj pit... hajdmo čaj pit... Ej!

Luka (Pepelu): Kaj gledaš?

Pepel: Tako... počakaj... to se pravil...

Bubnov: Grem pa sam... (Gre proti vratom in sreča Vasiliso).

Pepel: Torej, ti...

Vasilisa (Bubnovu): Je Nastja doma?

Bubnov: Ne... (Odide).

Pepel: A... si prišla...

Vasilisa (stopi k postelji Ane): Je še živa...

Luka: Ne moti...

Vasilisa: Kaj se pa ti ppletaš toli pkrög?

Vasilisa (gre proti vratom v Pepelov sobo): Vasilij, govoriti moram s teboj!

(Luka gre k večnim vratom, katera odpre in potem zalobutne, Nato zleze oprezno na peč).

Vasilisa (iz Pepelove sobe): Vasja, sem pojdil!

Pepel: Ne grem... nočem...

Vasilisa: Zakaj ne? Si hud!

Pepel: Dolgčas mi je... naveličal sem se vsega...

Vasilisa: Mene — tudi?

Pepel: Tudi...

(Vasilisa se tesno zavije v ruto; ki ji pokriva pleča, stiskajoč roke k grudim. Gre k Anini postelji, gleda oprezno za zaveso ter se vrne k Pepelu).

Pepel: No... kaj je?

Vasilisa: Kaj naj bo? S silo me ne boš imel rad... milosti pa ne bom prosila... moj karakter je tak... Ampak hvala, da si resnico povedal...

Pepel: Kakšno resnico?

Vasilisa: Naveličal si se me — kaj to ni resnica?

(Pepel jo gleda molče).

Vasilisa (stopi k njemu): Kaj gledaš? Me ne poznaš?

Pepel (vzdihne): Lepa si, Vaska...

(Ona mu položi roko na pleča, on se premakne in otrese roke)... Ampak moje srce ni nikoli bilo zate... Živci sem s teboj in vse... am- pak rad te nisem imel nikoli...

Vasilisa (tihu): Tako. No...

Pepel: In o čem naj še govoriš? Vse sva si povedala... pojdij proč od mene...

Vasilisa: Te je druga vjela?

Pepel: To te nič ne briga... Tebe ne dom klical na ženitbo...

Vasilisa (pomborno): Sebi v škodo... Mogoče bi ti pa lahko pomagala snubiti?

Pepel (sumljivo): Koga?

Vasilisa: Saj veš. Kaj se pa pritvar- jaš? Vasilij, jaz govorim naravnost... (Boj tiho): Točila ne bom... užil si me... Ne za to, ne za ono, sunil si me, kakor kamen. Rad te imam, si rekel, in naenkrat...

Pepel: Ne naenkrat, že davno... duše nimaš, baba... Ženska mora imeti dušo... ni sno zverine... nam je treba... nas je treba učiti... česa si me ti naučila?...

Vasilisa: Kar je bilo, tega ni več...

Saj vem, človek sam v sebi ni svoboden... Ne maraš me več... dobro! Pa naj bo...

Pepel: No, in — konec. Mirno se raz- idiva, brez škandala in... prav bo!

Vasilisa: Ne, počakaj! Vseeno, veš...

ko sem živela s teboj, sem vse čakala, da mi boš pomagal ven iz tega blata... da me boš osvobodil moža in strica in vsega tega življen- ja... Mogoče, da nisem ljubila tebe, Vaska, temveč samo svoje upanje... to misel sem ljubila v tebi... Razumeš? Čakala sem, da me izpuliš od tod...

Pepel: Ti nisi — žebelj, jaz ne — kle- šče... Jaz sem sam mislil, da boš ti, ki si pa- metna... vidiš, pametna si, spretna!

Vasilisa (se skloni čisto blizu k njemu): Vasja, daj, pomagajma drug drugemu...

Pepel: Kako?

Vasilisa (tihu, silno): Sestra... se ti dopade, saj vem...

Pepel: Zato jo tudi pretepaš tako zve- rinski! Pazi se, Vaska! Ne dotikaj se je...

Vasilisa: Stoj! Ne razburjaj se! Vse so lahko tiho napravi, zlepa... Če hočeš, vzemi jo! Jaz ti bom še denarja dala... tristo ru- bljev! In še več, če jih spravim skupaj...

Pepel (se odmakne): Počakaj! Povej zakaj!

Vasilisa: Osvobodil me od moža... To zanjko snemi iz mojega vratu...

Pepel (tihu požvižguje): Tako. Ho... To si si pa pametno izmislila... moža v grob- ljubčka v ječo... sama pa...

Vasilisa: Ampak, Vasja... Zakaj je- joč? Saj ti ni treba samemu... tovariše imaš... In če sam... kdo bo pa vedel? Pomisli na Na- talijo... Denar boš imel, šel boš proč... in mene rešiš... in za sestro bo dobro, če ne pri meni... Jaz jo težko gledam... zaradi tebe... zdržati se ne morem, mučim jo, tepem jo, tako jo tepem, da sama jokam od sočutja... Ampak tepem jo in tepla jo bom...

(Dalje prih.)

Le močne organizacije, ki so tu-
di denarno založene, lahko uspešno
izvajajo boj proti izkoriščajočemu
kapitalizmu.

Kako lepe uspehe je mogoče do-
seči potom organizacij nam kaže
ravno splošna delavska stavka na
Angleškem leta 1912. Bil je to naj-
večji gospodarski boj, kar se jih ve-
čini v človeški zgodovini, kajti te
stavke se je udeležilo nad milijon ru-
darjev. Ti so zahtevali, da se naj-
bolj zakonito določi minimalna pla-
ča, pod katero ne bo smel noben ru-
dar delati. Ker pa podjetniki niso
hoteli ugoditi tej zahtevi, je vsa
ogromna množica angleškega pod-
zemeljskega proletarijata na mah
ustavila delo. Cel svet je v napetim
zanimanjem sledil temu ogromnemu
gospodarskemu boju. Stavka se je
vršila mirno, ker jo je vodila vzor-
na rudarska organizacija. Neizmer-
na je bila gospodarska škoda v sled
stavke; ladje so morale ostati v
pristaniščih, na železnicah so mo-
rali mnogo vlakov vzeti iz prometa,
precejšnje število tovarov in plav-
čev je ustavilo obratovanje, cene ži-
vilom so poskočile. Pa ne samo na
Angleškem, temveč tudi v inozem-
stvu so močno občutili posledice te-
ga velikanskega boja. Šele, ko je
posegla država vmes, se je dose-
lo sporazum s podjetniki. Rudarji so si
mного priborili, mnogo več pa bi
bili še lahko dosegli, ako bi imeli v
državni zbornici močno zastopstvo
delavskih poslancev. Iz tega je tudi
razvidno, da so potrebna za na-
predovanje delavskega razreda
strokovna in politična gibanja,
strokovne in politične organizacije.

Vseh teh velikanskih gospodar-
skih uspehov pa bi angleški prole-
tariji gotovo ne dosegli, ako bi ne
imeli krepkih organizacij, katere so
založene z milijoni denarja za slu-
čaj gospodarskega boja.

Socijalno - demokratična stran-
ka ima nalogo, da organizira delav-
stvo, da mu obrazloži njegovo
stanje, da ga duševno in telesno
ohrani in pripravi za boj, ki ga mo-
ra biti proti pohlepniemu, nikdar si-
temu kapitalizmu. Vsako skrajšanje
delovnega časa, vsako povišanje me-
zde, ki si jo pribori delavstvo po
strokovni organizaciji, zelo učinku-
je pri podaljšanju delavčevega ali
delavkinega življenja. Kajti čim
boljši in tečnejše hrano si lahko de-
lavci kupi, čim lepše in zdravješe
stanovanje si lahko nabavi, čim več
lahko počiva po napornem delu, tem
bolj si ohrani zdravje in vse svoje
življenske sile. Pa bo to najdaleko-
sežnejšega pomena za obstanek de-
lavca in pa zato, da ne pogreznje v
najnižje globine življenja.

Vsak zaveden delavec mora vi-
diti v strokovnih organizacijah naj-
važnejše in najuspešnejše sredstvo
v obrambo svojih interesov. Zave-
dati se mora, da mu bo le potom
strok. organizacije mogoče izbolj-
šati svoje življenske pogoje. Zave-
dati pa se mora obenem tudi, da se
bo delavstvo popolnoma osvobodilo
gospodarskega in duševnega su-
ženstva le tedaj, ko bo ne samo
strokovno organizirano, marveč tu-
di zavedno socijalistično. I. P.

Organiziranemu delavstvu in prijateljem!

Ljubljanski kovinarji v strojih
tovarnah Kastelic-Zabkar, Samassa
in Tönnies, ki so last Jadranske
banke, stavkajo že štiri tedne. V boju
se nahajajo proti Jadranski banki
in zvezi industrijalcev, ki trdovrat-
no stoji na stališču, da se morajo
delavske plače znižavati, namesto
da bi vplivali na belgrajsko vlado,
kjer imajo prav sedaj velik vpliv, da
bi se primerno znižale cene življen-
skih potrebščinam. Vodstvo imeno-
vanih tovarov je hotelo uslužben-
stvu znižati draginske doklade za
25% in ga s tem pogrnalo v stavko,
v kateri vztraja uradništvo in de-
lavstvo vzorno solidarno. Delavska
časť in skrb za existenco te pris-
tila uslužbenstvo teh tovarov, da je
stopilo v boj in organizacije so po-
nosne na solidarnost tovarišev in to-
varišic, na katere je najprej navalila
s tako silo jugoslovanska kapitali-
stična brutalnost.

Iz raznih krajev so nam že poro-
čali zaupniki, da delavstvo želi pri-
skočiti stavkujočim s svojo solidar-
nostjo na pomoč. Mi odsvetujemo
zaenkrat vsakršno solidarnostno ak-
cijo, ki bi stremela za tem, da bi or-
ganizacije zaradi pol tuceta milio-
narjev odvzele kakršnekoli poziti-
vne akcije v smeri solidarnostnih
stavk. Iskreno pa priporočamo da
se organizirano delavstvo spominja
stavkujočih z moralno in materialno
podporo. S posebnim zadoščenjem
konstatiramo, da je delavstvo že v
teh štirih tednih darovalo na žrtve-
nik stavke lepe zneske, ne da bi bili

ml v ta namen izdajali posebne
oklice. Priznati moramo, da je de-
lavstvo s tem častno dokazalo svojo
solidarnost.

V Vašem imenu smo zagotovili
stavkujočim Vašo solidarnost, Vašo
moralno in materialno podporo. Če
bi stavka trajala tudi še več tednov,
Zavedati se moramo, da so ljubljans-
ki kovinarji indirektno stopili v boj
tudi za vse drugo delavstvo, zakaj,
če bi se ne bili uprli krivici ti, bi in-
dustrijalci napravili napad tudi na
druge stroke.

Sodrug, sodružice! Kakor je do-
slej v tej stavki na vsej črti delav-
stvo storilo svojo dolžnost, tako jo
moramo vsi skupaj storiti tudi vbo-
doče, v tem primeru nepreklicno,
dokler ne konča stavka s primernim
uspehom.

Če bo treba našim bojevnikom še
drugačne moralne pomoči, sodrug
in sodružice, Vas obvestimo s tem.
Vsekakor prosimo organizacije, naj
ne ukrepajo ničesar drugega, kar bi
se ne strinjalo z našimi intencijami.
Za sedaj stori organizirano delav-
stvo dovolj, če da dosedanjo moral-
no in materialno podporo.

Spominjajmo se torej povsod
stavkovnega sklada, ker ne vemo,
koliko časa bo še trajala trdovrat-
nost brutalnih kapitalistov! Pripravl-
jeni pa moramo biti!

Vse prostovoljne prispevke za
stavkovni sklad sprejema Tajništvo
strokovne komisije v Ljubljani, Se-
lenburgova ulica št. 6, II. nadst.

Sodrug, sodružice! Delavska
solidarnost nad vse, kakor vedno!

V Ljubljani, 29. avgusta 1919.

Za tajništvo: J. Tokan, s. r. Za predsedstvo: I. Milnar, s. r.

Dnevne vesti.

Izvoz sadja iz Prekmurja.

Iz Prekmurja nam poročajo, da
se tam nahajajo velikanske množine
sadja, ki čakajo izvoza. Prekmurci
namreč nimajo dovolj posode za na-
pravo sadjevca, na Ogrsko in v
Nemško Avstrijo pa ga ne morejo iz-
važati, ker je izvoz iz Prekmurja v
te kraje popolnoma ukinjen.

Da se sadje ne pokvari in da ne
bodo Prekmurci trpeli velikanske
škode, se je deželno vlado na nujnost
izvoza sadja, predvsem zgodnjega,
ki ga je kakih 100 do 200 vagonov,
že opozorilo. Naj torej vlada toza-
devno takoj ukrene.

Civilni komisar za Prekmurje
opozarja predvsem tudi aprovizac-
ske odbore in trgovce, da pridejo v
Prekmurje in pokupijo sadje.

Dobro bi bilo, da ob tej priliki
vlada poskrbi tudi za to, da se sadje,
če le možno postavi na naše trge,
kjer nam ga primanjkuje oziroma je
tako silno drago, ter da se tega sadja
ne bo vporabljalo izključno za na-
pravo opojnih pijač, ki itak že pre-
plavljajo celo deželo.

Vsekakor pa je dolžnost vlade,
zlasti gospodarskih činiteljev, da
nemudoma poskrbe za razpečavo
sadja, da Prekmurci ne bodo trpeli
škode.

Kdo je kriv?

Pod tem naslovom je primel
zadnji »Jugoslov. Železničar« silno
gostobeseden in zato strašno praz-
nen, nepodpisan članek. V njem se
je na znan način obregnil ne vem za-
kaj tudi obrc, ki ima za ured-
nika »Baklje«. Poznam dobro kapi-
talistično moralno naših zvezarjev in
bi najraje molčal, toda obdružitev je
vendarle preveč nizkotna, da bi jo
mogel kratkomačo zamolčati. Naj
bo zato žrtvovanih nekaj besed v
odgovor, da razvidijo naši sodrug,
s kakim orožjem se bore ti ljudje
proti nam. Članek pravi: »... mor-
da ni med nami nobenega, ki bi mo-
gel odvagati kakega »Kristana« ali
urednika »Baklje«, ki je baše v sre-
nem položaju, da pri pomočnih pljan-
čevanjih razpolaga kar z 80.000 kro-
nami...« Stvar je prozorna in vsak
ve, za kaj gre. Članek bi me rad
osumil, da dobivam denar od zunaj.
Zveza se pač ne more odreči: svoji
stari navadi, njej običajnega denun-
cijantstva, toda, ako kaj ve, naj se
članek izreče jasneje in naj se pod-
piše! Dokler tega ne stori, je zame
oni ki je to napisal čisto vsakdanji
»pocestnež«, ki zasluži le preziranje
vsakega poštenega človeka. Isto
velja za uredništvo »Jugoslov. Že-
lezničarja«.

Če pa je »Zveza« nepolitično
društvo in če so zvezarji kapitalisti
ali ne, o tem se s članikarjem ne bom
prepiral, kakor tudi ne o pomenu, ki
ga ima boj proti internacionalnemu
kapitalizmu ter v kakšni zvezi je žez-
ik s tem bojem. — Zato je gostobe-
sedni čvekač res še prenaiven.

Socijalist ni oni, ki je lačen, ampak
oni, ki se zaveda svojega prole-
tarskega razreda.

To je tako res, kakor je res, da
niso še kapitalisti tudi tisti, ki se pri-
števajo h kapitalistični družbi, jo
podpirajo in se vedoma ne boje pro-
ti nji. Morda šele postanejo. Škodljivi
so pa ti boli, kot kapitalisti sami.
»Zveza« je kapitalistično orodje in
naj še tako milo »svira« o narodnos-
ti in o drugih stvareh. Delavcu je
čisto vseeno, ali ga izkorišča slo-
venski ali pa tujerodni kapitalist. Iz-
koriščen je v enem in drugem slu-
čaju. In zato se mora upreti, ako ho-
če živeti kot delavec in kot »sin nar-
odov«. Prodajati svoje otroke slo-
venskim kapitalistom, je ravno isto,
kakor če se jih prodaja Italijanom ali
pa Nemcem. Šele z odpravo kapi-
talizma bo prav rešeno tudi narodno
vprašanje, kakor sploh vsa druga
vprašanja.

Vem predobro od katere strani in
od »osebe« se dela veter proti meni.
Kot skupnega zaupnika strojnega
osobja bi me radi kolikor je mogoče
oblatili. Trudijo se zastoplj. Pač pa
priporočam sodrugom med strojnimi
osobjem, da prebero zadnjo številko
»Zvezarskega« glasila, v katerem si
jemlje odlični »tovariš« g. strojevod-
ja Rupnik pravico zastopati strojno
osobje, katero ga še ni nikoli pove-
rilo z mandatom, da zastopa »pra-
vice« strojevodjem in kurjačev, po-
seбно ne v tem zmislu, da kot »Zve-
zarski« odbornik »stanovske« inte-
rese osobja takorekoč pod uplivom
močnejših »zatajuje«... Saš se raz-
umemo. Jaka Žorga.

Potovanje preko demarkacijske črte.

Tržaški listi pišejo: Glasom na-
redbe vrhovnega poveljništva z
dne 31. julija t. l., ki jo je priobčil
uradni »Osservatore Triestino« v
svoji 178. številki z dne 18. t. m., za
prekoračenje demarkacijske črte ni
več potrebna posebna prehodnica
(salvacondotto), marveč zadostuje
potni list za inozemstvo, ki ga izda-
jajo pristojne oblasti v zmislu na-
mestništvne naredbe z dne 23. ju-
lija 1916, št. 895. V Julijski Benečiji
izdaja potne liste za inozemstvo v
Trstu generalni civilni komisar, na
ostalem ozemlju pa civilni komi-
sarji. — Za potovanje v Julijski Be-
nečiji izven občine navadnega biva-
lišča je potrebna kaka listina o isto-
vetnosti, kakor potni list za inozem-
stvo ali tuzemstvo, propustnice
(salvacondotto) ali pa posebno do-
voljenje poveljništva karabinerjev,
ki jim načeljujejo častniki. — Potne
liste za tuzemstvo izdajajo župani,
vidrat jih pa morajo civilni komi-
sarji.

Iz Babilona.

V starem Babilonu, mestu trgo-
vine in kulture, so imeli takrat, to je
bilo okolo leta 9191 pred Kristom,
moderno družbo. Menda je bilo to
nekaj prej, kakor so zidali znani ba-
bilonski stolp. Prebivalstvo je bilo
razdeljeno v dva razreda: v bogate
verzične in siromašne kulije. Med
družbinski razredi so že takrat na-
stajali spori in v marsikaterem pri-
meru so prišle stranke same ali pa
na povabilo modrih k razpravam in
obravnavam, da se poravnajo. Zgo-
dovina nam poroča o takih razpra-
vah tuptam marsikaj značilnega.
Nekake zadrge so obstajale. Poga-
jali so se pa le najeti, kupljeni za-
stoppniki, ker so se pravi zadrugarji
izogibali direktnim pogajanjem, bo-
ječ se, da izgube renome humani-
stov, ugled dobrotnikov človeške
družbe kakor so se vedno tako radi
nazivali. Imeli so pa pri teh pogaja-
njih večkrat smolo. Naleteli so na
nepraktične zagovornike in ti so jih
blamirali do kosti, ker so svojim na-
sprotnikom, ki so iskali pravico, očit-
ali verižništvo in lenobo, dasi so
zadrugarji od tega udobno živeli in
njih mandanti lenarili vse življenje
po prostiranih visečih vrtovih na ra-
čun kulijev. Ker je bila takrat oblast
v rokah verižnikov, ki so sklepali
postavbe le zase, sodnik ni mogel po-
magati dobremu ljudstvu. Hvala
bogu, da danes ni več tako! — Te
zgodovinske črtice so nam prišle v
spomin, ko smo zasledovali stavko
kovinarjev v Ljubljani.

Drobno.

— Izplačevanje družinskih pristoj-
bin za družine gažistov in aktivnih
(dalje službe) podčastnikov, ki se
nahajajo še v uletništvu, odstopi li-
kvidatura II. vojnega okrožja pri-
stojnim okrožnim polkovskim ko-
mandam (vojnim dopolnilnim po-
veljstvom).

— Novi polletni tečaj na državni
podkovski šoli v Ljubljani, se prične
dne 1. oktobra 1919., ter traja do 1.
aprila 1920. — Poleg podkovstva se
učenci uče tudi ogledavanja klavne
živine in mesa. Prošnje za sprejem v
podkovski tečaj je vpslati najka-
sneje do 15. septembra t. l. vodstvu
državne podkovske šole v Ljubljani.
Prošnjam je priložiti: Rojstni in

krstni list, domovinski list, zadnje
šolsko spričevalo, učno spričevalo,
v dokaz, da se je izučil kovaške
obrbi, pri kakem kovaškem mojstru,
mrvstveno spričevalo in ubožni
list. Ubožni prosilci, ki se ne morejo
zdrževati ob svojih strojih, niti
ne morejo pričakovati podpore od
svojcev, morejo dobiti državne
podpore. Kdor prestane skušnjo
koncem tečaja, more po zakonitih
določbah dobiti patent za izvrše-
vanje podkovske obrbi: brez skušnje
pa nihče več ne more postati pod-
kovski mojster. Pouk v podkovski
šoli je brezplačen; učenci morajo
skrbeti le za živež in potrebne
knjige. Stanovanje imajo učenci po
možnosti brezplačno v zavodu.
Vsled pomanjkanja izvežbanih pod-
kovskih mojstrov in izprašanih
oglednikov klavne živine in mesa,
naj bi občine skrbjele, da dobi vsaka
občina vsaj po enega dobrega pod-
kovskega mojstra in izprašanega
oglednika klavne živine in mesa. —
Vodstvo državne podkovske šole!

— Uradništvo vseh denarnih za-
vodov ljubljanskih se vabi polno-
številno na važni sestanek strokov-
ne skupine denarnih zavodov dru-
štva zasebnih uradnikov Slovenije,
ki se vrši v torek, dne 2. septembra
1919. ob 18. uri v Mestnem domu.

— Klub slov. kolesarjev »Ilirija«
opozarja na prijateljski večer, ki se
vrši v ponedeljek, dne 1. septembra
v Prešernovi sobi restavracije »No-
vi svet« ob 20. uri zvečer. Na se-
stanku razdelitev daril zadnje dirke
na Bledu. Vabljeni so vsi člani in
športniki, osobito dirkači, radi važ-
nih dogovorov glede prihodnje dir-
ke. — Odbor.

Vse do gotove meje, gospodje!

(Iz železničarskih krogov.)

Le jako neradi se pečamo z »Zve-
zo jugoslovanskih železničarjev« in
njenimi vodilnimi duševnimi silami,
ker se nam zdi škoda dragocenega
časa. Naša sodba o osebah okrog
Zveze in o njenih dejanjih je jasna
in nihče nam je ne more ovrčiti. Ker
pa gospodom nikakor ne ugaja, če se
z njo postopa po zaslugi, sili vedno
v ospredje in skuša javnost opozo-
riti na svoj še — obstoj. To strem-
ljenje je morda z njih vidika opravi-
čeno, nas pa veliko ne zanima,
vsaj dokler ne prekorači dopustni-
vih mej.

Ker se je to začelo zopet potav-
ljati stopamo iz svoje rezerve v jav-
nost, da s tem pokažemo rak-rano,
na kateri hirajo naše prometne raz-
mere. Pisalo in razpravljalo se je o
naših prometnih razmerah že več
kakor preveč, če upoštevamo vse
čekanje raznih »strokovniakov in
veščakov«. Vse skupaj pa je le pra-
zna slama, dokler se ne pokaže je-
dro zla, in tega se menda vsi, ki si
usurpirajo takozvano javno mnenje,
boje. Mi smo naše mnenje že čisto
označili in vse kar se v tem oziru
dogaja, nam le potrjuje, da smo
imeli prav.

Rekli smo, da je glavni vzrok
vseh nedostatkov povsem ponesreče-
na izbira pri onih osebah, katerim
se je poverilo železniško upravo. Te
osebe so, milo povedano, politično
kratkovidne, strokovno pa absolut-
no nezmožne. V svesti si teh svojih
nedostatkov, so si te osebe s po-
močjo gotovih koritarjev osnovala
nekako osebno stražo, katere nalo-
ga je vpiiti: Primite tatu! in s tem
omogočiti, da se za kul'sani'str-
jo kozli, katere naj splošnost po naj-
višjih cenah plačuje. Z eno besedo:
Uvedlo se je pri železniških upra-
vah korupcijo najvzvarnejše vrste,
katero podpira osebna protekcija
ljudi, ki bi pač spadali vse drugam
kakor na mesta, na katerih sede, da
se pa ne bo reklo, da vedno le sum-
ničimo, hočemo za danes naši jav-
nosti predstaviti le nekaj cvetk iz
tega obširnega cvetličnjaka. In to le
izjemoma in z edinim namenom, da
predočimo moralne vrline glavnih
junakov.

Kdo še ne pozna železniškega
nadzornika Leona Makuratija, ki se-
dal službuje v Zalogu in tam pod-
pira strohnele stebre Zveze? Ta go-
spod in družinski oče si le prilastil
poseben način morale, s katero ni-
sloj gnotno, podpreti v propad dirja-
jočo južno železnico na slovenskem
ozemlju.

Poleg svojih delavcev, katere si-
kanira na vse mogoče načine in jim
s tem vtepa veselo do dela, kar je
seveda v korist podjetju, ima tudi
celo vrsto deklet, boljše rečeno
otrok zaposlenih na prog. Delo, ka-
teto ti otroci opravlajo, sicer ne za-
hleva nikakoršnje strokovne pre-
izobrazbe, vendar pa se tedaj bolje
izplača, če so delavci dalj časa pri
tem zaposleni in bolj praktični pri
delu. To je temeljni nazor racional-

nega gospodarstva, ki pa pri Maku-
ratiju ni našel zavetišča. Pri njemu
je ta nazor odvisen od njegovega
spolskega razpoloženja in le na pod-
lagi tega urejuje on svoje ukrepe.
Pred dvema mesecema se mu je zo-
hotelo po štirih 17letnih otrocih, in
sicer Mariji K. (Gostinca, pošta Dol
pri Zalogu), Tereziji S. (Podgrad,
pošta Dol pri Zalogu), Fani A. in Ani
P., katerim je hotel na vsak način
posvetiti še zadnje ostanke svoje
ustvarjajoče moči in jim je poleg ta-
kojšnjega plačila 50 kron, še obljub-
ljal, da lahko doma ostanejo kadar-
koli se jim poljubi in jim bo vzlic te-
mu vedno pisal cel šilt. Posebno ka-
valirsko se sicer ni izkazal, ker jih
je vabil v bližnji gozd ali pa v skla-
dišče, kjer se je sploh čutil bolj var-
nega.

Otrokom se je seveda vabil
ostudnež in so temu svojemu čutu
dali primernega izraza, kar pa sta-
rega grešnika ne spravi z ravnotež-
ja. Ker svojega moralnega cilja ni
dosegel, se je nesramno maščevil
nad otroci na ta način, da je prvi
dve deklici odpustil iz službe. Tega
pa ta junak ni storil osebno, temveč
odpeljal se je pred tednom dni na
dopust in poveril svojega namest-
nika z izvršitvijo tega neljubega.

Deklici sta se obrnili do obrač-
nega ravnateljstva, odnosno prist-
nega arilnega Slovenca Sterna kot
načelnika sekcije s tozadevno pri-
tožbo. Našli pa nista pričakovano
pomoči, ker Stern pač ve, da je ia-
hko le toliko časa načelnik in Slove-
nec, dokler to Zveza dovoli.

Strojni mojster Ogrinc od dr-
žavne železnice v Ljubljani je po-
osebljen moralist, ki je tudi prišel do
tega službenega mesta, bolj nego
radi svojega strokovnega znanja,
radi vneme, s katero podpira iztrohe-
ne stebre železničarske Zveze v
Siski. Ta je imel to smolo, da so pri
njem našli precej rejen kovčeg pre-
cizijskega orodja za zrakoplovstvo.
Mož je seveda kot pristen Zvezar
Zvezar, del državotvornega elemen-
ta, in zato opravičen, da brani dr-
žavno last v svojem zasebnem sta-
novanju. Tobak, ki ga je v 32-tih bo-
šiljavah spravil čez mejo na Hrva-
sko, seveda ni več v njegovem sta-
novanju, toda že delstvo, da je bil v
njegovem stanovanju, bi v pravni
državi zadostovalo, da se moza
spravi kamor spada. Pri nas seveda
vrana ne skljuje vrani oči in tisti, ki
opravlja državotvorne usluže želez-
nice, je limun in se lahko šopiri na
vodilnem mestu v posmeh tistim, ki
znajo ceniti njegove strokovne
zmožnosti...

In kdo ni že kaj slišal o strokov-
nem veščaku, bivšemu sečarske-
mu svetniku, višjemu nadzorniku
južne železnice Segi? Ta gospod
si je postavil nalogo obistiti s svo-
jim fanatizmom Slovenijo tako te-
meljito, da ne ostane na naši zemlji
niti železničarjev niti denarja. Vse
vprek pošilja čez mejo, samo v nje-
govem najožjem krogu si drži pol-
ducata pristnih Slovencev. Tako te-
meljito je že očedil in očistil, da bo
v najkrajšem času moral sam po-
prijeti za regulator, če sploh to zna,
kar pa ne verujemo.

Kako brezmiselnost to človeče v
svoji fanatični nadutosti dela, sledi
iz tega, da izganja iz dežele ljudi, ki
so tu rojeni, sem pristoini, so cel čas
svojega službovanja bivali na naši
zemlji, med tem ko se je on klatil po
sanih nemških krajih, ne meneč se
za usodo sedaj od njega preganjanih
ljudi, katerim tudi sosedni narodi
vzlic svoji gostoljubnosti ne morejo
več ugoditi in jih sprejeti. Smelo tr-
dimo, da je danes slovenski del juž-
ne železnice popolnoma oropan vseh
zmožnih in strokovno naobrazjenih
ljudi, edino in izključno po zaslugi
nadutega inženirja Segje.

Tu, slovenska javnost, tičijo vz-
roki neznosnih prometnih razmer
na naših železnicah. Če smo imeli
odveč osobja, kar pa ni res, ga ni-
majo dovolj ostale jugoslovanske
dežele, Hrvaška, Bosna, Srbija itd.
Posebno Srbija je še danes primo-
rana preskrbeti si zmožne delovne
moči iz Nemčije in Madžarske. Po-
brigati se bo treba in to prav resno,
da se v prvi vrsti očistijo, in sicer
temeljito, uprave železnic, ker so
popolnoma nezmožne, drugič pa, da
se v železniški službi uvede takš-
neobhodno potrebna disciplina.
Uslužbenci kot taki morajo dobiti
neposredno ingerenco na upravo,
kajti le njih kontrola nam jamči, da
takoј zgine vsa korupcija in ves
protekcijonizem.

Razredno zavedni železničarji
bodo napravili svojo dolžnost na
vseh poljih, napram državi kakor
napram sebi, dolžnost slovenske
javnosti pa je, da jih podpira pri
svojem težavnem, toda neobhodno
potrebem delu. I. P.

Iz stranke.

Vabilo na ustanovni občni zbor podružnice Spodnja Šiška I., ki se bo vršil v ponedeljek, dne 1. septembra 1919 ob 19. uri zvečer v gostilniških prostorih »pri Stinu« v Spodnji Šiški, Celovška cesta. Dnevni red: 1. Otvoritev in pozdrav sklicateljev. 2. Citanje pravil. 3. Prijava novih članov. 4. Volitev odbora. 5. Predavanje. 6. Razni predlogi in nasveti. — Sklicatelj: Tajništvo »Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo«. (Petrič).

Sodrug! Vaši želji in potrebi organizacije se je zadostilo. Na Vas je torej, da novo podružnico postavite na isto višino, na katero spada S tem ni rečeno, da le skušate pridobiti kar največ članov, temveč važnejše je, da člani spravite na isto duševno višino, katero potrebujejo, da postanejo zavedni bojevniki za sveto stvar razrednega pokreta, kateremu pripada bodočnost.

Strokovno gibanje.

Seja strokovne komisije danes ob pol 6. zvečer v društvenih prostorih. Stavka brivcev, ki se je včeraj začela, se je z današnjim dnem končala, ker je zadržal brivcev pri včerajšnjih pogajanjih zahtevam brivskih pomočnikov ugodila. Danes se je že začelo z delom.

Vestnik „Svobode“.

Seja centralnega odbora „Svobode“ se vrši dne 1. septembra ob 20 uri zvečer v Šelenburgovi ulici 6/II. Vsi odborniki naj se seje zanesljivo udeležijo! Poročilo občnega zbora prinesemo v ponedeljek.

Gospodarstvo.

Žetev v Rumuniji. Kakor poroča „Tems“, je letošnja rumunska žetev dobra in prinaša hektar obdelane zemlje povprečno 16 hl žita. Skupna produkcija znaša 145.000 vagonov. Od te množine pride 60.000 vagonov v poštev za izvoz. Besarabski preostanki — tamošnja letina je bila prav dobra — so všteti.

Narodno predstavništvo.

LDU. Belgrad, 29. Današnja sela narodnega predstavništva je bila sklicana ob 16. uri, pa se je začela ob pol 18. uri. Najprej so se prečitali razne pritožbe in prošnje, nato pa ukaz, ki pooblašča ministra za konstituanto, da predloži parlamentu predlog o volilnem redu za ustavotvorno skupščino. Poslanec dr. Korosec zahteva v posebnem dopisu kot predsednik VLS, naj se stranki na podlagi svoječasne sklepa narodnega vječa SHS v Zagrebu verificira se en, in sicer 17. mandat, in to za g. Pušenjaka. Bivši minister dr. Trifkovič prosi predsednika narodnega predstavništva, naj mu pokaže, ali je smatral njegov dopis, ki so ga objavili časopisi, kot služben akt ali kot privatno poročilo. Pritožbe se zaradi oblike, v kateri so vladni listi priobčili to njegovo poročilo. Predsednik dr. Pavlovič izjavi, da je prosil dr. Trifkoviča, naj mu sporoči mnenje opozicije. Trifkovič se je odzval tej prošnji pismeno. Predsednik je izročil ta dopis ministrskemu predsedniku. Nato prosi predsednik dr. Pavlovič narodno predstavništvo, naj dovoli, da se v sporazumu z vlado in s parlamentnimi skupinami, današnja seja odgodi na jutri z istim dnevnim redom. Predlog se sprejme soglasno.

Za rekonstrukcijo kabineta.

Po današnji seji so se začela med strankami pogajanja o rekonstrukciji kabineta, oziroma o sestavi novega koncentričnega kabineta. Pogajanja se bodo nadaljevala, ako treba, vso noč, ker se vse stranke strinjajo v tem, da mora biti jutri situacija pojasnjena.

Agitirajte za naše časopisje!

Najnovejša poročila.

OBSEDNO STANJE V BUDIMPEŠTI.

LDU. Budimpešta, 29. (DunkU.) Davi so bili nabiti v Budimpešti lepaki z nastopno vsebino: „Razglas. Noben častnik ali podčastnik ne sme nositi orožja, tudi ne sablje. Vsi ogr-

ski častniki se smatrajo za internirane v svojem budimpeštanskem bivališču in se ne smejo oddaljiti z nikakšno pretvezo. Javiti se morajo vsak torek. Od 27. avgusta je dovoljen promet po budimpeštanskih cestah do 23. ure. Patrole bodo aretirale vsakega, ki ga bodo našle po tem času na ulici. Vsi policisti, častniki kakor tudi moštvo, smejo nositi orožje izključno le, ako imajo legitimacijo, izdano po mestnem poveljstvu. Ogrski častniki, ki so pripadali Rdeči straži ali Rdeči armadi, se morajo naznaniti bližnjemu vojaškemu poveljstvu. Vsaka patrola, vsak častnik ali redar mora aretirati vsakega, ki ravna proti tem določbam.“

DEMONSTRACIJE V BUDIMPEŠTI.

LDU. Nauen, 29. (Brezžično.) Posebni poročevalec lista „Frankfurter Zeitung“ javlja iz Budimpešte o velikih demonstracijah antisemitskega značaja, katerih so se udeležili krščanski socijalci in nacionalisti. Demonstrantje so poslali v grad k ententni misiji deputacijo, ki je zahtevala, da se v ministrstvu ne sprejemajo Judje.

SOCIJALISTIČNA ZMAGA V BULGARIJI.

LDU. Nauen, 29. (Brezžično.) Pri volitvah v Bulgariji so zmagali socijalisti in je propadla dosedanja vojaška stranka. Po angleškem poročilu so se pomnožili mandati zmernih socijalistov od 59 na 124, komunistični mandati pa od 10 na 47. Vojaška stranka, ki je imela do sedaj polovico vsega bulgarskega parlamenta v rokah, je ohranila le en sedež.

PREPREČITEV PREGOVNE KATASTROFE.

LDU. Nauen, 29. (Brezžično.) „Vorwärts“ priobčuje poziv vodje socijalističnih rudarjev iz Versailles k preprečitvi preteče pregovne katastrofe v Evropi, in sicer predlo nastopi zima. Skupna naloga vse Evrope je, da se zviša produkcija premoga in da se reši prevozno vprašanje z vzajemnim sodelovanjem in z izključitvijo vseh nacionalističnih in trgovskih vidikov. Pri zadete evropske države naj ustanove permanentno komisijo, ki uredi proizvodnjo premoga in pa permanentni urad, ki bo nadzoroval transportne razmere in pravično razdelitev premoga.

STAVKA V KODANJU.

LDU. Kodanj, 29. (Brezžično.) Zveza delodajalcev je odgovorila na stako kodanjskih pristaniških delavcev, da odpusti vse delavce, ako ne začne do 4. septembra z delom.

MONARHISTIČNI STRAHOVI SE VEDNO LAZIJO PO EVROPI.

LDU. Ljubljana, 29. Brežična postaja v Nannu poroča: Dunajska poročila o podrobnostih pri začetnem odstopu nadvojvode Jožefa in pri zopetni sestavi ministrstva Friedrichovega kabineta na Ogrskem zbujajo nov sum nemških republikancev. Agenti entente v Budimpešti in na Dunaju podpirajo namen ogrskih mogotcev, dobiti v novi narodni skupščini večino za habsburško upraviteljstvo na Ogrskem. Konservativno nemško časopisje potrjuje, da deluje ogrska monarhistična večina pri volitvah za narodno skupščino, zlasti v čisto madžarskih komitatih nižine med Tiso in Donavo. Zmago takih stremljenj pospešuje francoski politiki, ki žele ustanovitev protinemške donavske zveze. Preprečeneje priklopitve Nemške Avstrije k Nemčiji je tem politikom le začasen uspeh na poti k donavski federaciji. Zastopnikov te politike nikakor ne straši možnost, da bi povratku k monarhiji na Ogrskem mogle slediti podobne nove tvorbe v Nemški Avstriji in v Nemčiji. Francoski imperijalisti bi rajši videli razkroj Nemčije v vrsto manjših, slabotnih monarhističnih tvorov, kakor pa zagotovljeno bodočnost velike svobodne nemške države. Na tej podlagi presoja na Nemškem tožbe, ki se v francoskem časopisju in v debatah parlamenta o versailleski pogodbi ponavljajo tako pogostoma, tožbe, da ni dosežen pravi vojni smoter Francije, namreč razkroj državne enote Nemčije, marveč da je po ustavnem delu weimarske narodne skupščine postal celo iluzoten.

UPOR V GORENJI ŠLEZIJI.

LDU. Nauen, 29. (Brezžično.) Dasi je nemško vojni sodišče v Beuthenu neoporečno dokazalo, da so se upora v Gorenji Šleziji udeležile poljske redne čete in dasi more smatrati vojni stanje med Nemčijo in Poljsko za lirično utemeljeno.

vendar vztraja nemška vlada pri oolitnem naziranju, da obstoja med Nemčijo in Poljsko na podlagi mednarodnega prava mir. Tudi navzočnost poljskih rednih čet v Gorenji Šleziji se ne smatra kot dejanje vojnega nastopa Poljske proti Nemčiji. Nemška vlada se zadovoljuje z odgovorom, da so se te čete brez dovoljenja armadnega vodstva odstranile od svojih polkov in da so se brez volje poljske vlade udeležile upora v Gorenji Šleziji.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

LDU. Brno, 29. (ČTU.) Danes ob petih zjutraj je trčila prazna garnitura, ki je vozila proti Breslavi, na dunajski osebni vlak št. 16. 39 potnikov je bilo ranjenih, med temi več težko. Daljnje podrobnosti še manjkajo.

Izdajatelj: Josip Petejan. Odgovorni urednik: Rudolf Gblouh. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubliani.

Spalne in jedilne sobe, kuhinjske opreme, postelje, spodnje in vrhne modrece, umivalnike, vsakovrstne omare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa, priporočata BRATA SEVER, zaloga pohištva in tapetniška delavnica Ljubljana. Kolizej. Vabimo na ogled!

Proda se po ugodni ceni srednje velika kmetija v bližini premogokopa Zagorje ob Savi. Natančnejša pojasnila daje pisмено in ustmeno Franciška Perhne, Podkraj št. 26, Zagorje ob Savi.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKARSKA ULICA ŠTEV. 6
REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.
TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE, NAJMODERNEJSE PLAKATE IN VABILA
.. ZA ŠKOLE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.
STEREOTIPIJA, LITOGRAFIJA.

ODVETNIK

DR. M. PIRC
Cigaletova ul. št. 1
uraduje zopet od 8. do 12. ure, in od 14. do 17. ure (2. do 5. pop.).

BLED.

I. konjska dirka

dne 7. sept. 1919 ob 2. uri popoldne.
Dirkališče v Zaki pod kolodvorom Bled. Bohinjska proga.

Več zidarjev

za Ljubljano, Javornik, Trbovlje, išče mestni stavbenik Jaroslav Brenner in drug v Ljubljani. Zglasiti se je v pisarni Slomškova ulica številka 19.

pisar,

Za rudokop se išče mlad, po možnosti samski
zmožen zaračunanja plač ter dopisovanja. Zahteva se popolno znanje slovenskega in nemškega jezika. Prosilci za navedeno poduradniško mesto naj pošljejo lastnorčno pisane prošnje, v katerih je navedli osebne in dosedanje službene podatke, na upravnishvo tega lista pod šifro: „Rudnik“.

Okrajna bolniška blagajna ljubljanska.

Opr. št. 365/19-1.

Razglas.

Dr. Bogdan Derč ordinira za svojece članov Okrajne bolniške blagajne ljubljanske, in sicer: za noseče, za matere, za dojenčke in otroke brez plačno vsak dan od 3. do 5. ure popoldan v Elizabetni bolnišnici v Streliški ulici (za Gradom).

Svojece, ki potrebujejo zdravniško pomoč, zglasiti se morajo prej v blagajnični pisarni na Turjaškem trgu št. 4, prvo nadstropje, ozir. poslati v pisarno svojega zastopnika, in dokazati svojo upravičenost s kako listino (z izpisom iz rojstne knjige, poročnim listom itd.), da dobe nakaznico, brez katere ordinira zdravnik le v nujni sili. Kadar je ordiniral zdravnik brez nakaznice, poslati je naknadno po nakaznico.

V Ljubljani, dne 22. julija 1919.

Načelstvo.

Doc. Dr. Alfred Šerko

ordinira za živčne bolezni od 2. do 3. pop. v Vegovi ulici št. 2 (Kongresni trg).

Slavnemu občinstvu se priporoča
KAVARNA „CENTRAL“
poleg Zmajevoga (jubilejnega) mostu.
Lastnik Stevo Miholič.

Priporočamo e d i n o tovarniško zalogo
šivalnih strojev za rodbino in obrt ter njih posameznih delov.
POTREBŠČINE za šivilje, krojače in čevljarje ter galanterijsko in manufakturno BLAGO za OBLEKE.
Jos. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip, za vode desno.

BARVA vsakovrstno blago pere domače perilo (pošilja po isto na dom) Ljubljana, Poljanski nasip št. 4.	Kemično-tovarna JOS. REICH	CISTI obleko svetlolika ovratnice, zapesnice in srajce Podružnica: Šelenburgova ul. 3.
---	--------------------------------------	--

- IVAN JAX in sin -
LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 15, LJUBLJANA
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linzu. Ustanovljena l. 1867. Vezenje poučuje brezplačno.
Pisalni stroji „Adler“ KOLESA iz prvih tovaren

Dürkopp, Styria, Waffentrad.

Najboljši nakup
vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala lastnega izdelka. Popravila se izvršujejo točno in ceno. Pri zunanjih naročilih zadostuje za mero priložni čevljev. **Josip Prešeren, čevljarstvo,** Šiška-Ljubljana, Celovska cesta, nasproti občinske hiše. Istotam se nahaja **- izdelovalnica gornjih delov -** po najmodernejšem kroju.

Ce razpošiljate sadje, zelenjavo i. t. d. rabite košare, te pa dobite takoj, tudi v največjih množinah v

PLETARSKI ŠOLI

v Strnišču pri Ptuj - Slovenija, ki pa izdeluje tudi druga v pletarsko stroko spadajoča dela.
Zahtevajte ponudbo!